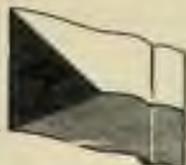

Bojujeme
za návrat svobody
a demokracie
v Československu,
jak byla stanovena
v ústavě roku 1920.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Telefony:

CA na l
6-3315

TO wnhall
3-5315

NEDELNÍ HLASATEL

25¢

THE OLDEST CZECHOSLOVAK NEWSPAPER IN THE WORLD

NEDELNÍ HLASATEL SLOUŽÍ 50,000 ČECHOSLOVÁKŮM.

NEDELNÍ HLASATEL SERVES 50,000 CZECHOSLOVAKS.

ROČNÍK VOL. LXXXII. CHICAGO, ILLINOIS 60608

SOBOTA NEDELE 11. ZÁŘÍ 1977 / SATURDAY SUNDAY SEPTEMBER 11, 1977 ČÍSLO NO. 94

NOVÝ ROMÁN O EXILU

od Ferdinanda Peroutky.

Když roku 1948 instituce Spojených národů se usnesla na vytvoření státu Izrael, jednala ve zvláštní situaci. Bylo krátce po dokonalém vítězství, poražení byli bezmocní, slabí neměli více moci než mají slabí. Zdálo se snadným přetvářet svět, krájet státy, přestěhovat milion nebo dva miliony lidí odněkud nekam. Tato situace pominula, autorita jednoho vítězství byla vyčerpaná. Mír na Středním východě vypadá nevyzpytatelně. Navždy zůstaneme u toho, že vytvoření státu Izrael byl ušlechtilý čin svědomí a politování nad tím, co se stalo. Ale vychází najevo, že obtíže byly podceňeny.

Během třiceti let, jež uplynuly od usnesení vítězu státu Izrael, postupně se odehrál děj, jež nelze nazvat jinak než tak, jak je nazýváni: arabskou renezací. A nyní se ptáme, co je pravděpodobné. Je pravděpodobné, že Arabové jako celek vstoupí nyní do jakéhokoli vyjednávání bez vědomí té moci, jakou nyní mají.

Mezi data světové důležitosti patří ten den, kdy olejový bojkot byl vyhlášen. Nikdo ještě nedovede říci jakou konečnou sílu bude mít. Některé západní evropské státy z dobrých důvodů jej cítí jako smyčku na svém hrdle. A když se o

Izrael, jedná tyto státy hledají kout, kam by se ukryly. Někteří se vpravili i do jakési poniženosti. Ve Francii vláda dohlíží, aby podmínky arabského bojkotu byly plněny. Není známo, kdyby v západní Evropě měl chut se exponovat ve prospěch Izraele. At morální stránka toho je jakákoli, je tomu tak.

Samotnou povahou věci Izrael je odsouzen být obléhanou menšinou v početném a stále početnějším, nyní následkem olejového bojkotu o bohatém arabském okolí, někdy až absurdně bohatém. Nasnadě je závěr, že Izrael je třeba souhlasu a podpory aspon jedné vlivné části světa. Patrně i další závěr vyplývá: program Izraele by měl být takový, aby ona vlivná část světa jej mohla obhajovat na mezinárodním fóru s nadějí na úspěch. Nezdá se v této chvíli, že věci se berou tímto směrem. V Izraeli nastoupila nová vláda a vyhlásila územní požadavky, které ve své podstatě jsou založeny na textu Bible. V Bibli stojí to a ono, budiž to nyní skutečně. Jak ani jinak není možno, potká se to v širém světě s určitým cynismem. Tento svět prodělal historickou periodu plnou převratu a nejistot.

Pokračování na straně 5

GUSTAV MALÝ LEŇNÍ NEDELE

Vzpomínky na Bratislavu

Larisa Silnická

Dokončení z minulého čísla

Česko-ruských tlumočnic na této poradě bylo pět. Obvyklá skupina, která vesměs pracovala společně: Tamara Remanová, absolventka historické fakulty a "sovětská" manželka dr. Michala Reimana, tehdy profesora Vysoké školy politické v Praze, Jana Neumannová, historička, pracovnice Ústavu dějin socialistických zemí, manželka básníka Stanislava Neumanna ml. - po okupaci spáchal sebe-

vraždu, z protestu proti politice KSČ - Nina Typolová, další "sovětská manželka, která pracovala na ministerstvu vnitra jako tlumočnice pro sovětského poradce v hodnosti generála. Lída, jejíž příjmení jsem zapomněla, vím jen, že pracovala jako průvodkyně Čedoku a já. Později se ukázalo, že nebylo zapotřebí tak početné skupiny tlumočnic, protože nebylo vlastně co tlumočit. Ale organizátoři porady s tím

zřejmě nepočítali. Když jsme přijeli do rekreačního střediska na okraji Bratislavy, kde porada komunistických stran šesti států probíhala, napětí prostě viselo ve vzduchu. Měla jsem s sebou poslední číslo časopisu Reportér, na jehož obálce byla reprodukce staré ruské kresby: Kozák na koni a vedle něho copatá dívka varšánu. A pod obrázkem text: "Neplač, Danuše, dlouho se neuvidíme, jedu na manévry." Není to přesný text, ale za smysl ručím. Dubček, který se ani v tak napjaté

Pokračování na straně 3-

BERWYN

Geen Zonar z Forest Parku byl stlučen baseballovou pálkou v časných ranních hodinách ve středu před tavernou Green Dolphin, 6539 Roosevelt Rd. Konflikt mezi čtyřmi muži vznikl po nedorozumění při hraní na elektrické zábavní mašince.

Berwynská policie vyšetřující stížnosti občanů, že jim je telefonováno a nabízeno, aby si nechali prohlédnout svoje domy se zřetelem na jejich požární bezpečnost zjistila, že firma z Oak Parku zvaná Family Protection Asso., 1515 Harlem Ave., je zodpovědná za tyto telefonické rozhovory. Policie oznámila, že reprezentanti této firmy neporušili žádný zákon tím, že nabízejí svoji službu telefonem.

Mezi 173 novými americkými občany, složili svoji přísahu 16. srpna také následující občané žijící v našem okolí: Eva Mikulíková 7036 Cermak Rd., Zdenek Beiller, 5320 W. 22nd Pl. a Ivan a Marie Jelenicovi, 1343 Scoville Ave.

STICKNEY

Tamní policie oznámila, že zatkla Donalda McLoye na zatykač vydaný policií z Oak Parku pro přepad.

CICERO

Po krátké honičce zatkla policie Charlinu Cosiňovou a Williamam Coultera, kteří chtěli vyměnit ukradený šek v hodnotě \$ 489,70 na hotovost ve Western National Bank. Mluvčí policie řekl, že oba jsou členy 10členné party, která operuje v Cicero, Berwynu, Riversidu a Oak Parku.

Mario Cenin byl obviněn a nepřistojného chování, protože údajně uhodil Donnu Greenburgovou.

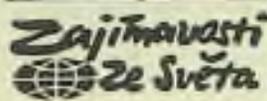
Ronald Uhlarík oznámil policii, že mu někdo ukradl z jeho bytu \$ 200.

Henry Edwards byl pokutován, protože řídil vozidlo v podnapilém stavu a opustil místo nehody, potom, co naboural auto patřící Peggy Zefilippisové.

CHICAGO

Dřívější guvernér Jan Walter oznámil, že nehodlá kandidovat ve volbách v roce 1978

Celonárodní pátrání bylo zahájeno po dvou portorických teroristech, kteří byli obviněni z 16ti bombových atentátů v uplynulých 27 měsících.

MADISON, WIS.

Soudce Archie Simomson, který řekl během soudního přelíčení případu týkajícího se znásilnění, že existuje jisté spojení mezi tím, jak se ženy oblékají a znásilněním byl odvolán voliči ze soudcovského místa. Maria Krueger vyhrála volby a stala se soudkyní.

MEMPHIS

Vernon Presley, otec zemřelého zpěváka Elvise Presleyho, požádal o povolení, aby mohl přemístit tělesné pozůstatky svého syna a jeho matky ze hřbitova na pozemek Presleyho paláce, jelikož se obává, že nedávný incident při kterém jisti pachatelé chtěli tyto pozůstatky ukradnout, by se mohl opakovat.

NEW YORK

Starosta Abraham Beame ztratil všechnu naději na znovu zvolení, když skončil až na třetím místě v primárních volbách demokratické strany. Do dalšího kola se probojovali člen kongresu Edward Koch a státní sekretář státu New York Mario Cuomo. Mezi poraženými byla i dřívější reprezentantka New Yorku v kongresu Bella Abzug. Přibližně 47 procent registrovaných demokratů se zúčastnilo voleb.

WASHINGTON

Bývalý guvernér státu Kalifornie Ronald Regan odsoudil novou smlouvu o Panamském průplavu jako vyjádření slabosti a zřeknutí se zodpovědnosti jako světová velmoc.

Jižní Korea odmítla vydat do Spojených států obchodníka Tougsun Parka, který je obviněn a podplácení členů amerického Kongresu.

ČESKÝ NÁRODNÍ HŘBITOV
HŘBITOV - MAUSOLEUM - KREMATORIUM
 5255 N. Pulaski, Chicago, Ill. 60630
 539-8442 788-8442

S chlubou oznamujeme, že letos je tomu již
STO LET
 co slouží naší veřejnosti.

Kromě pohřbívání do země a do mausolea se provádí i kremace ve vlastním moderně zařízené spalovně. K rozloučení a mrtvým jsou k dispozici dvě sítě z nichž malá síť se poskytuje v případě potřeby zdarma

MASARYKOVO MAUSOLEUM s nově vybudovanými křídly DR. BENEŠE a GEN. ŠTEFANIKA poskytuje velký výběr krypt a schráněk na popel.

POMNÍKY NA PRODEJ - VZORKY V KANCELÁŘI HŘBITOVA

ČERMÁK POHŘEBNÍ ÚSTAV
 NEJSTARŠÍ ČESKÝ POHŘEBNÍ ZÁVOD
 V CHICAGU A OKOLÍ

5842-44 WEST CERMAK ROAD, CICERO
 Založený r. 1880 Tel. Olympic 2-0243

WILLIAM J. SEDLÁČEK

Noworul Memorial Chapels

2658 S. Central Park Ave.

Telefon 762-2233

Dobry obchodni vykon je provadet bankovnictvi tam, kde obdrzite UPLNOU BANKOVNI SLUZBU

- Spořitelni účty
- Drive-in okno
- Půjčky na zvelebení domů
- Šekovní účty
- Markyčové půjčky
- Světenectví
- Automobilové půjčky
- Bezpečnostní skřížky
- Půjčky na domovy

First National Bank of Cicero

6000 W. Cermak Road, Cicero • OL 6-3000
 Member of Federal Deposit Insurance Corp

DENNÍ HLASATEL

1545 West 18th Street, Chicago, Illinois 60608

Telefony: CANal 6-3315 a TOWnHall 7-5315

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Published daily Tuesday through Saturday, except Sunday, Monday and Holidays by the Denní Hlasatel Printing and Publishing Co., 1545 W. 18th Street, Chicago, Illinois 60608. - Subscrip

For half a year: Tuesday through Sunday \$30.00

CANADA: Money Order, Express Money Order or Bank Draft. For half a year: Tuesday through Saturday: \$22.00. Daily and Sunday: \$31.50 for half a year.

Předplatné poštou v U. S. A.: Na půl roku od úterka do soboty: \$21.00. Denní a Nedělní Hlasatel na půl roku: \$30.00.

Předplatné do Kanady: Poštovní poukázkou (Money Order), Expressní poukázkou (Express Money Order) neb bankovní poukázkou (Draft). Na půl roku od úterka do soboty: \$22.00. Denní a Nedělní Hlasatel: \$31.50 na půl roku.

PENÍZE DO PSANÍ NEDÁVEJTE!

Denní Hlasatel vychází denně od úterka do soboty.

Za změnu adresy počítáme \$1.00.

Nepodepsané příspěvky neuvěřujeme, anonymní dopisy házíme do koše. Denní Hlasatel je tribunou otevřenou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. U pozoruujeme, že redakce se nemusí vždycky a uveřejněnými články ztotožňovat. - Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslane články.

PRAGUE SAUSAGES & DELICATESSEN

JOHN J. PARONAVA & DAUGHTERS, majitelé
 6412 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS
 TELEFON 464-9798

VYRABIME VYLEČNÍ SALÁMY A UZENINY. Jsou připraveny dle starokrajanského způsobu. Mrazena jidla, různé delicatesny pochoutky, tzv. importos, sa jidla. Mame speciality, které nenaleznete v celém kontinentu.

MAME DENNÍ ČERVENÝ MASO A DRUŽEB.

VZPOMÍNKY NA BRATISLAVU

situaci nezapomněl zeptat tlumočnic. máme-li všechno, co potřebujeme, mě požádal, abych časopis schovala. "Jen aby to Brežněv neviděl," řekl. "Slibil jsem mu, že s tiskem bude vše v pořádku. Nálada v Bratislavě zůstala ponurá. To se odráželo v obličejích jednotlivých přítomných, i celých delegací. Všichni se chovali zdrženlivě, delegace, skupiny předkladatelů i novinářů. Zajímavé bylo, že novinářů nebyli přítomni v sále ani při stručném "slavnostním" zahájení. Československá delegace uvítala hosty a Brežněv sdělil, že na schůzce bylo přijato usnesení o setkání delegací všech signatářů Varšavského dopisu pro vypracování společného dokumentu. Bylo rozhodnuto, že na vypracování zmíněného dokumentu se budou podílet jenom nejvyšší zástupci států - předseda vlády a první tajemník. Pak se tyto osoby vzdělily do vedlejšího sálu a tím skončila i naše tlumočnická práce. Všichni ostatní členové delegací, včetně poradců, nervozně čekali na závěrečný dokument, aniž by měli sebemenší možnost se dozvědět, co se v sousedním sále děje. Nejspatřili jsme vedoucí delegací ani během oběda. Jejich práce skončila kolem 7. hodiny večer. Delegace se u zasedacího stolu sešly hned poté, kdy jejich vedoucí vyšli z vedlejšího sálu. Nebyla dokonce ani krátká přestávka, během níž by mohli vedoucí informovat své delegace o "ujednaném" textu. Text nebyl předán ani nám do kabin, což se obvykle dělo pro ulehčení a zpřesnění práce tlumočnicků. Kdybych tehdy myslela na to, že budu muset utéci z domova, snad bych se byla snažila všimnout si více podrobností. Ale tehdy jsem nemyslela na Historii - s velkým H. Byli jsme všichni nervozní. Sledovala jsem výraz obličejů členů československé delegace. Sál byl podlouhlý, uprostřed dlouhý stůl, uprostřed jedné strany stolu československá delega-

ce, na protější straně, přímo proti ní, delegace sovětská. Kabinu předkladatelů byly na nevyšokém podiu podél zdi. Sovětská delegace k nám byla obrácena zády. Dobře jsme viděli, jen delegaci československou. Pohled na sovětského státníka není vždy nejpříjemnější ani zepředu, ale Šeststův zátylek mi stále vnucoval myšlenku: A přece měl Darwin pravdu.

Podle Bilakova oznámení měl závěrečný dokument přečíst Dubček. Dubček se zvedl a chtěl začít číst. Ale najednou vyskočil Brežněv a začal přednášet. Byla prý vykonána velká plodná práce - a hle, k čemu jsme se dopracovali - a zadeklamoval text... Začali jsme překládat. Mám-li říci pravdu, nebyla to slova rezoluce, která ma mne zapůsobila takovým skličujícím dojmem. Slova jako slova. Do r. 1968 jsme se otravovali jem takovými texty a takovými slovy. V Brežněvo vě přednesu zněla "přirozeně". On ani jinak nemohl mluvit. Kdyby tento dokument četl Dubček, byl by to možná větší šok. Smrkovský si u stolu přikryl obličej rukama. Bilak byl velmi spokojen. Dubček, poté, když Brežněv znovu předvedl "kdo je tu pánem", se cítil poníženy - a bylo to na něm vidět.

Byla jsem přítomna na mnoha mezinárodních poradách, ale nikdy se hostující delegace nechovaly na cizí půdě tak, jak se chovala delegace, které byly přítomny na suverénním území československého státu. Na jednom z bratislavských náměstí budovali tribunu; mělo se konat shromáždění demostrující "kolektivní družbu". Ale k shromáždění nedošlo. Oficiálním vysvětlením byl déšť a opožděné ukončení porady. Delegace rovnou z porady odjížděly na slavnostní recepci. Sovětská delegace se nedostavila ani na ni. Tak pospíchala domů...

Není těžké být chytrým post factum! Také není tak obtížné shromáždit fakta. Obtížné je odhalit záměr. A faktem zůstává, že když jsme se vraceli domů, po ukončení bratislavské porady, dr. Kriegl, který laskavě nabídl Janě Neu-

mannové a mně, že nás odveze z pražského letiště, řekl: "Proč vypadáš tak kysele? Zabránili jsme na této poradě tomu nejhoršímu - okupaci republiky." Později události jen potvrdily, že takový názor mezi dubčekovci převládal.

NAIROBI, KENYA

Jeden z hlavních spolupracovníků ugandského diktátora Idi Amina oznámil, že Amin je bezvědomí po operaci. Avšak Radio Uganda se o tom vůbec nezmiňuje.

BONN

Policie vystupovala úsilí k navázání přímého kontaktu s teroristy, kteří unesli průmyslníka Hannse Schleyera. Teroristé požadují propuštění 11 žalářovaných teroristů, 500.000 dolarů výkupného a bezpečnou dopravu z Německa do zahraničí podle jejich instrukcí.

KAHYRA, EGYPY

41 osob bylo zabito a 150 zraněno při vykolejení vlaku 220 mil jižně od Kahýry.

MOSKVA

Policie o síle 300 mužů se po šest hodin snažila zabránit protestu sovětských baptistů, kteří se shromáždili a protestovali proti zabavení jejich kostela místními orgány.

ZAJÍMAVOSTI

První zaznamenanou úspěšnou operaci slepého střeva provedl v roce 1736 Claudius Amyand, dvorní lékař anglického krále Jiřího II. První operaci při úplné narkoze uskutečnil dr. Crawford Williamson Long 30. března 1842 v Jeffersonu v americkém státě Georgia. K narkoze použil dietyléteru.

LEČENÍ UMĚLOU LEDVINOU

Úlohou ledvin je především očistovat krev od odpadních látek hromadících se v organismu při látkové přeměně. Nejmenší funkční jednotkou ledviny je neyron, který se skládá z cévního klubička a systému kanálků. Každá ledvina obsahuje asi 1-1,25 miliónů nefronů. Průtok krve ledvinami je neobyčejně velký a činí kolem 1-1,5 litrů za minutu. Zdravé ledviny udrží bez obtíží stálost vnitřního prostředí člověka nejen v klidu, ale i při zátěži.

Činnost ledvin může být omezena či znemožněna různými procesy, a to náhle i plíživě. Náhle vedou k omezení činnosti ledvin např. akutní zánět, porucha prokrvení nebo otrava způsobena různými látkami. Pomalu se činnost ledvin snižuje při chronických zánětech a při některých vrozených onemocněních ledvin. Sem spadá také chronické poškození ledvin po dlouhodobém užívání léku obsahujícího fenacetin. Tuto látku obsahuje řada preparátů proti bolesti. K postižení ledvin dochází až po několikaletém trvalém používání léku obsahujícího fenacetin, kdy celková dávka přesáhne 1-2 kg. Důkazem, že pacienti dosahují i takovýchto rekordů, je skutečnost, že přibývá selhání ledvin na tomto podkladě.

Nejdůležitějším příznakem onemocnění ledvin patří bolesti v bedrech a odchylky ve složení moče. Celkově se může onemocnění ledvin projevit např. zvýšeným krevním tlakem, otoky, teplotou. Příznaky a projevy onemocnění ledvin však nejsou tématem tohoto článku.

Nemohou-li ledviny, ať už přechodně či trvale, plnit svoji funkci a dochází-li k ohrožení života nemocného, je nutná léčba pomocí přístroje - tzv. umělé ledviny. Záchrana transplantací je dosud poměrně vzácná.

Do klinické praxe zavedl léčení umělou ledvinou - odborně se tu mluví o hemodialýze - v čtyřicátých letech našeho století holandský lékař W.S. Kolff. Mimo jiné byla tato léčba umožněna objevením nové umělé hmoty, celofánu.

Léčení umělou ledvinou nemá dnes vůbec experimentální charakter, ale je léčením, které v celém světě zachraňuje nespočet množství lidí před smrtí. Přístroj, na který se nemocný pravidelně napojuje a jenž činnost ledvin nahradí, je velký asi jako televizor. Moderní přístroje využívají pokroku v různých oblastech techniky, zvláště elektrotechniky, aby léčení bylo účinnější a hlavně bezpečné. Zdokonalení této léčby pomalu i v bytech nemocných i v řadě zemí se dnes již tato tzv. domácí dialýza běžně praktikuje. Způsob práce v hemodialyzačním středisku má své zvláštnosti určené především přístrojovým vybavením střediska a způsobem napojení pacientů na umělou ledvinu. Pacient v pravidelném léčení se musí naučit žít s přístrojem. Vždyt několikrát týdně je jeho krevní oběh spojen s umělou ledvinou. Jinak se od zdravých lidí valně neliší. Většinou z nich na předloktí pulsuje upravená céva, kterou starostlivě sledují. Ta udržuje spojení jejich těla s přístrojem. Pacient s trvalým postižením ledvin musí být stále pod lékařskou kontrolou.

*Doma mluv se svými
dětmi jen česky!*

NA PAMÁTKU J. G. LEXY

(Smuteční projev předsedy

SVU dr. M. Recheigla) Scházíme se zde dnes, abychom vyjádřili svou úctu a poslední sbohem jednomu z našich zaslužilých členů - přednímu činiteli a věrnému příteli. Mluvím jménem československé Společnosti pro vědu a umění, která byla podle jeho názoru - nehledě na vlastní rodinu - jeho druhou láskou a druhým domovem.

Doktor John G. Lexa - nebo Hanuš - jak jsme mu mezi sebou česky říkali, se narodil roku 1914 v Ústí nad Labem v Československu. Absolvoval Karlovu universitu v Praze, kde dosáhl roku 1937 doktorátu práv; v roce 1949 dosáhl také akademické hodnosti na právnické fakultě New-yorské university a od roku 1952 byl řádným členem new-yorské advokátní komory.

Navíc ke svým běžným povinnostem přednosty právního oddělení firmy Waldes Kohinoor, Inc. v městě Long Island City, dr. Lexa přednášel srovnávací ústavní právo na právnické fakultě New-yorské university. Dr. Lexa byl rovněž jedním z redaktorů odborného časopisu Internacional Seminar on Constitutional Review, pokladníkem Konference Američanu středoevropského a východoevropského původu, předsedou new-yorské skupiny SVU a kromě činnosti v "Sokole" působil také jako tajemník odbočky Československé

národní rady americké na Long Islandu.

Ze všeho nejvíce si ovšem připomínáme jeho činnost ve funkci generalního tajemníka československé Společnosti pro vědu a umění, již zastával od září 1968. SVU věnoval prakticky veškerou energii a sílu, protože celá administrativní a správní odpovědnost spočívala po řadu let na něm.

Stěžují-li si někteří lidé, že musí někdy pracovat 24 hodin denně, v případě dr. Lexy by se muselo říci, že pracoval 48 hodin denně. Byl nadán vzácnou vlastností určité kombinace nadšení, průbojnosti, trpělivosti a vytrvalosti. Šel vždy vědomě za cílem a v práci byl úzkostlivě přesný. Byl povahově skromný, ale neváhal říci své mínění k důležitým věcem a nebal se hájit třeba i nepopulárními stanovisky, jestliže si myslel, že jde o správnou věc. Nevadilo mu vykonávat i nejvšednější a mechanické práce, jako na příklad psaní adres, plnění stásta dopisních obálek, přepracování krabic, rozesílání časopisů SVU představitelům, vedení účtů a záznamů o pobytu jednotlivých členů, korektury nókopisů a příležitostné přepisování materiálu našich periodik a podobně. Věřil a sám prakticky prováděl, co nazval první president ČSR T. G. Masaryk "Drobnou mravenčí prací". Dr. Lexa vždy dbal o to, aby se určitá práce udělala a neriskoval, že se tak nestane; raději ji udělal sám

Pokračování na str. 5

NEJSRDEČNEJŠÍ BLAHOPŘÁNÍ

k 85.

narozeninám našemu drazemilovanému manželu, tatínkovi, tetánovi, dědečkovi a pradědečkovi

LOUIS POHAJDA

PETERSBURG, FLORIDA

VZACNÉ JEHO NAROZENINY PŘIPADAJÍ NA STŘEDU 14. ZÁŘÍ 1977

Prostě je naše přání, jako květek v poli, necht' tvoje drahé srdce nikdy nezabolí. Radost at síli na té žitím ponti, at se nikdy bolem nezarmoutí.

Vše nejlepší, hodně zdraví do dalších let přeji:

MARIE POHAJDA, manželka; LIBBY SHOTOLA, dcera; CHARLES C. SHOTOLA, zet; CHARLES C. SHOTOLA III., DONALD L. (ANITA) SHOTOLA, DENISE M. (MICHAEL), FLICKINGER, snoučata; CHARLES SHOTOLA IV., EDWARD L. SHOTOLA, MATTHEW E. FLICKINGER, DEAN K. FLICKINGER, právnická.

GRANATY Z ČESKOSLOVENSKA

MACH IMPORTS
3720 West 26th Street

CIVIC SAVINGS + LOAN ASS'N

3522 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. LAwndale 1-6200

Vaše úspory pojištěny do \$40,000

ROBERT I. VANĚK, president

NEJLÉPE SE NAJÍTE V ČESKÉ RESTAURACI

BOHEMIAN RESTAURANT COLONY HOUSE

Otevřeno každý den od 11:00 hod. dopol. do 8:00 hod. večer.

V SOBOTU ZAVŘENO! V neděli otevřeno od 11:00 hod. dopol. do 8:30 hod. večer.

9163-65 W. ČERMAK RD. NORTH RIVERSIDE
Telefon 447-7524

SECOND FEDERAL SAVINGS

Cor. 26th Street & Pulaski Road
CHICAGO, ILL. 60623

NOW SERVING YOU AT TWO LOCATIONS

HOME OFFICE
107 EAST PLAINFIELD ROAD
WILLOWBROOK HINSDALE P O
ILLINOIS 60521
325-6610

CHICAGO OFFICE
3917-3919 WEST 26th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60623
762-1264

George C. Basta
President

BAAR & BAAR REALTORI

Kupte-prodejte váš dům naší službou 31 let ve stejném místě.

Kupte - prodejte váš dům naší službou. 31 let ve stejném místě. (Nesme ve spojení s žádnou jinou kanceláří). Prodáváme též pojištění.

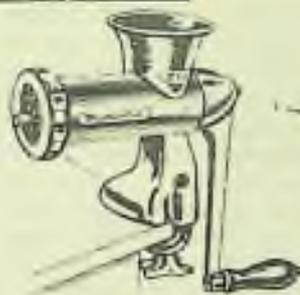
LILLIAN BAAR, zakladatelka
6335 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
788-4665

U PANCNERA V BERWYN

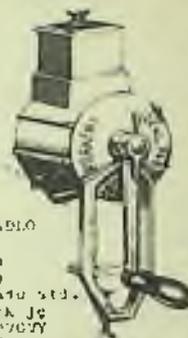
KUCHYŇSKÉ POTŘEBY MLÝNKY

MLÝNKY NA MĚK celokovové a možnými nádobkami.

MLÝNKY NA MASO z nerostavějícího kovu, dřevěná rukojeť, čtyřramenný nůž, rozemílá jemně bez uprávání ve dvou velikostech:

STROJÍČKO na housku Gandle Gangleto stl. strojček je GALETSKYCH vhodný pro klobásy i jiné výrobky.

STUHY

k moravským a slovenským krojům, které nejsou

Československu k dostání, podařilo se nám obstarat ve velkém sybetu. Přijďte si prohlédnouti. - Další zboží na cestě z Československa, sledujte naše další oznamky.

BYLINY - ČAJ

Hřebček, anýz, květ, majoránka, paprika, safrán, zázvor, vanilka, msk, kmín, třhané kroupky a mnohé jiné. Seznam zdarma.

Krystalové sklo, keramika, české kníhy, hudebniny, zadějte seznamy.

KORENÍ

Kníha SKOLAK KAJA MARIK (nova zásoba) se stále více prodává, neboť v Československu není k dostání. Zajistěte si, dokud zásoba stačí. V velké ilustrované kníhy \$ 19,50

BOHATY VYBER ČESKÝCH IMPORTOVANÝCH REKORDU

Zakaznicka ve staré Illinois upozorňujeme, aby na každý \$1.00 zaslali o 5c více na státní dan.

F. PANCNER Importer

a zastupuje Luzern, Artie, Unioapu, Supraphonu a jiných est. podniků.

6514 W. Ceramak Rd., Berwyn, Ill. 60402

NEJLEPŠÍ VÝBĚR ČSL. ZBOŽÍ V AMERICĚ

FERDINAND PEROUTKA

Státy byly děleny, smluv nedávno uzavřených nebylo dbáno, přátelé a chráněnci bez rozpaku byli opuštěni. Bylo to jako zemětřesení, historie byla bez pevných trámů. Anglie ztratila celé imperium. Svět se přesvědčil o své proměnlivosti. Avšak nová izraelská vláda žádá, aby v územním sporu jako rozhodující argument byl přijat několik tisíc let starý text Bible.

Zastavujeme se. Snad snaha po stručnosti nás svedla, abychom užívali jednoho slova, kde bylo třeba dvou slov. Řekli jsme opětovně, že Spojené národy vytvořily stát Izrael. Pravda je, že jej jen vyhlásily. Stát tehdy je vytvořen, jestliže jeho hranice jsou určeny. Tento úkol Spojené národy odložily, nebo před ním couvly. Spokojily se něčím, co státní věda může pokládat jen za jakýsi manifest. Následkem byly třicetileté arabsko-izraelské boje a války, hranice byly - podle šesti válčného - ty a ony nikdy více než jen demarkační linie příměří smluvného na chvíli. Jako vlády předešlé, nová izraelská vláda má v rukou jen onen manifest Spojených národů. Jestliže vlivný přítel Izraele vyhlásí svou "nezlomnou podporu" Izraele, co to znamená? Které hranice je ochoten podporovat, třeba i hájit spolu s Izraelem?

Nejistotám, jež po usnesení Spojených národů zůstaly, nová izraelská vláda čelí - jak? Argumentem náboženským: Bůh určil naše hranice. Tu opět třeba se ptát, co je pravděpodobné. V moderním světě, jak jej známe, náboženské autority jsou v nepochybném ústupu. Je to světský, většinou s potěšením světský svět, potomek celé řady filosofů. Svět kritický a skeptický, v němž i ateismus dobyl svého místa. Jak je pravděpodobné, že takový svět bude přikládat náboženskému argumentu jednoho národa sebemenší důležitost? Jestliže žádnou, jak dále?

Naopak věci jiné jsou více než pravděpodobné, mohou být pokládány za jisté. Otázka Palestinské domoviny ani nezmezí ani neoslábne. Toho je si

Amerika, přítel Izraele, dobře vědoma. Území, pokladané za Palestinskou domovinu, bylo Izraelem dobyto ve válce před deseti lety. Nová izraelská vláda, pokud se o tom projevuje, je zatím neobyčejně vzdálená na pomyslení ono území vyklidit a poraženým vrátit. Pokud mapa světového mínění je známa, je v té věci nová izraelská vláda v naprosté menšině, zdá se, že v menšině jednoho. Amerika o tom poslala do Izraele varování, jehož nalahavý ton je zřejmý. Avšak izraelská vláda chvatně buduje v tomto vysoce sporném území nové izraelské usedlosti, která hájí zřejmě vzezení pevností. Na kritiku odpovídá, že Palestinanům v izraelském státě se povede lépe, než by se jim vedlo ve státě samostatném a že svým nacionalismem si jen škodí. Zajisté by se jim v některých, snad mnohých ohledech vedlo lépe. Ale kdo kdy v dějinách tomu nebo onomu národu vymluvil nacionalistické cítění, když se mu chtělo tak cítit? Když roku 1948 Spojené národy vyhlásily existenci státu Izrael, co měly na mysli? Není nic co by svědčilo o jiném, než že chtěly založit útulek pro rasu rozptýlenou a jak se ukázalo, snadno a strašlivě zranitelnou. Tato vzpomínka mimo jiné má tu cenu, že zavazuje také sovětské Rusko, které vedle Ameriky bylo nejmocnějším přímluvčím takového útulku. Jestliže, ovšem, je možno sovětské Rusko k něčemu trvale zavázat.

Jestliže útulek, tedy jaký? Zdá se rozumné, že to má být pokud možno útulek bezpečný, jinak by sotva zasluhoval názvu útulek. Nepochybně Izrael má na paměti, že kotel mezinárodní politiky vše nezaručitelným způsobem. Střední východ je svrchovaně výbušné území, a je srozumitelný požadavek Izraele, aby celé jeho území, každé město i každá osada nebyly v případě nové války hned dosažitelné arabské artilerii. Je i srozumitelná oposice Izraele proti tomu, aby jeho hranice byly tak oslabeny nebo tak se rozplynuly, že by přístup teroristů byl nezamazitelný. Že teroristé existují, to

není třeba obšírně dokazovat.

Stanoviska na středním východě se nebezpečně vyhrocují. Nová izraelská vláda pravděpodobně stojí více těch, kdo jsou přesvědčeni, že Izrael se od Arabů ani od těch nejmínějších, nedostane skutečného míru, že nikdy nepřestane usilovat o pád státu Izrael a vstřebání Izraelitů do moře Arabského. Každý stát je naplněn rozdílnými míněním a snad v mysli části kraclitů mohla by převzít myšlenka, že novou válkou mohli by získat další kousek aspoň dočasné jistoty. Nepochybuji, že by to byla válka ještě pro nevitězná. Na druhé straně syjský prezident prohlásil, že válka je nevyhnutelná, nebude-li palestinský problém řešen v arabském smyslu. Přišlo již mnoho válek, které nebyly předvídané. Nepřišla by válka předvídaná ještě snadněji? Přátelé Izraele budou mít mnoho další práce, patrně na té i oné straně. Rychlé výsledky sotva mohou být očekávány. Bývalý americký zahraniční ministr Kissinger byl kritizován za to, že se snažil přivodit mír na Středním východě "krok za krokem". Mohlo se zdát, že kritikové znají způsob rychlejší. Avšak Kissingerovi nástupci po nějaké době ohlásili svůj nový způsob těmito slovy: "Čekat a dívat se." Zajisté není tím ohlášeno, že rychlý způsob, jak řešit složité otázky Středního východu, byl již objeven.

Pokračování ze strany 4

NA PAMÁTKU...

než aby ji světil někomu jinému. Nejednou připravoval daňová příznání SVU, redigoval tiskové buletiny SVU, překládal a ověřoval čs. škol a nebo v poslední chvíli připravil přednášku pro sjezd Společnosti, aby nahradil přednášejícího, který se nemohl dostavit.

Kromě mnoha jiných schopností byl také vynikající liguistou. Stále vzpomínám, s jakou lehkostí překládal dosti komplikovaná ustanovení SVU do němčiny a francouzštiny. Lidé, kteří znají hudbu, mohou dosvědčit, že byl také nadaným a schopným

hudebníkem. Až dosud je pro mne tajemstvím, jak mohl tak vynikat a současně být schopen dokázat tolik různých věcí. Masaryk jednou řekl, že opravdová láska k rodné zemi je překrásná věc. Ta je pro každého slušného člověka samozřejmostí. O lásce k vlasti příliš nemluví, podobně jako dobrý manžel nerozhlášeje po celém světě, že je oddán a že miluje manželku, rodinu a nebo přitele. Prava láska chrání, přináší oběti a především je živá a činná. Jak dobře se tato slova hodí na Hanušce. Dr. Lexa byl jedinečnou osobností a jeho předčasný odchod a ztráta bude v

našich řádách pocítována po mnoho dalších let. Spolu se všemi členy československé Společnosti pro vědu a umění, roztroušenými po všech šesti světadílech, se skláním v hluboké úctě a uznání tohoto nepřekonatelného člověka! Milý Hanuš, jménem Společnosti přijmi náš úpřimný dík za vše, co jsi pro SVU vykonal. Tvoje práce nebyla márná. Budeme v ní pokračovat, i když pomaleji, věříme však tak pevně, jak jsi ty věřil, že jednoho dne se naše tužby a cíle přece jen splní. Dr. Miroslav Rechcigl předseda SVU.

ZA TICHÝCH NOCÍ

Za tichých nocí, kdy jen měsíc
své bledé světlo v serou leje
kdy vím, že váněk slov mých
ni přítel, který k spánku již se
že netuší, co v srdci mém se děje:

Tu mluvím s Vámi, krásná moje
a vše, co srdce prozradit se bojí,
Vám žaluji po hvězdách, jež se
tmou oblohy, jak sedmikrásy

A zdá se mi, že zřím ty tahy
že zřím v ty oči, plné slitování,
že o své lásce spolu promlouváme.

A zatím Vy, má sladká, dobrá paní,
o mojí lásce nevíte snad ani ...

Tak bláhový sám sebe člověk
klame .

Balada o smrti

Zařal dřevář do topolu,
smrt uviděl na vrcholu,
jak tam k větvi přikročena
sedí tichounce jak péna.

Znovu zařal do topolu,
smrt už seskočila dolů,
kosou po něm namířila -
Zadrž, zadrž, smrti milá.

Zatni kosu do topolu,
však se vyrovnáme spolu;
sběhnu domů k ženě, dětem,
než se rozžehnám se světem.

Zařala smrt do topolu,
v okamžik se skácel dolů,
mohutnými haluzemi
přimáčkl smrt mlou k zemi.

Léta plynou; na topolu
prohnal kmen až ku vrcholu.
Přimáčknutá smrt se zdvihla,
po dřeváři kosou švihla.

Každý vzpomínáme s láskou
mnohých učitelů, kteří mnoho ne-
uměli, ale měli zase něco, co by-
lo každému žákovi milé a drahé.

Marcia Davenportová = ○ =

ÚDOLÍ ROZHODNUTÍ

„To je ale divný,“ probodil, žvýkaje tabák a odplivuje si do vody. „Jeden by si myslel, že by tu v okolí měly být nějaké záchranné hlídky a po lidech jako ste vy pátrat. Je to možná tím, že tu nejní přímo u vody dost domů, aby si vo ně někdo dělal starosti. Byla to ale škaredá povodeň.“

„Nevím o ní vůbec nic,“ řekl Pavel, „kromě toho, v čem jsem byl sám.“

„Odkud ste?“

„Z Allegheny. Jak se nejlíp dostaneme zpět?“

„No, já vás vedu k sobě domů. Mám kousek vodtaď po proudu farmu. Nejbližší město je Beaver. Myslím, že vodtamtad se dá jet vlakem. Soulu ovšem položený koleje.“

„To je odnesla voda?“

„No, to bych řekl. Nemáte ponětí, co za hrůzu to všade natropilo. Dole u Wheelingu maj zachranu vládní komise a bůhvíco ještě. Většinu kolejí dolů po proudu voda podemlela. Porád mi ještě nejde na rozum, že na vás nikdo nekáp dřív. Tři dni říkáte, že tu ste?“

„Asi tak.“

„To je divný, to je divný.“

Pozorovali, jak se proud prudce valí kupředu, zatímco muž mohutnými záběry táhl člun proti němu. „Řeka klesla na normál, ale proud je porád ještě nebezpečně rychlej,“ vysvětloval jim.

„Jeden by tu starou řeku ani nepoznal. Obyčejně bejvá liná jako mezek. Jak říkáte, že se jenujete?“

„Scott. A jak vy?“

„Mackins. Jed Mackins. Říkejte mi třeba Jed.“ A znovu zabral.

Marie do té doby nepromluvila ani slovo. Seděla na zádi člunu, zírājíc na barák na ostrově. Z této perspektivy vypadal fantasticky, zachycen na chlumu pevné země, na němž uvázl přesně středem. Jeho čtyři rohy visely v různých vzdálenostech od země a z komína se ještě kouřilo. Zahledla se na jeho střeche. Teď když už to má vše za sebou, nemůže uvěřit, že ten celý zážitek nebyl pouhý sen. Obrátila se a pohlédla na Pavla. Jeho tvář byla vážná; i on upíral zrak na dům, který se jim rychle ztrácel z dohledu, Marie pozorovala jeho staženou, zarostlou tvář a jeho slátané šaty, které si v baráku ohlékl; patřily kdysi Jamesovi. Nikdo by nebyl věřil, že tento špinavý, roz-cuchaný, vyhladovělý trosečník je Pavel Scott z Allegheny City; ani ji by nikdo nepoznal; pohlédla na své poškrábané a umazané ruce a ohmatala si vlasy, jež si splela do uzlu na temeni hlavy. Zluboka se nadechla. Ten čerstvý vzduch byl pro ni vítanou rozkoší; neboť přese všechno úsilí se jim ten hrozný, ztuchlý zápach v baráku nepodařilo rozehnat.

Jed Mackins zajel s člunem za ohbí řeky, kde se břehy svažovaly méně pří-kře, a vesloval asi dvě stě metrů podél břehu. Najel na pevninu na okraji malé mýtiny. Spolu s Pavlem vyskočili, vytáhli člun na bahutý břeh a Marii pomohli vystoupit. Jed přivázal člun ke stromu.

„Bydlím hned támhle za tím hřebenem,“ ukázal mezi holými stromy. „Kou-sek vodtdu do kopce.“

Marie kráčela nejistě, pokládājíc nohy tápavě na zem. Pavel ji podpítal.

„To je ale divný pocit,“ řekla. „Ta zem se chvěje.“

„To se chvěješ ty. Teprve teď si vlastně začneš uvědomovat, jaké to bylo. To nám bude, až budem zase doma!“ Otevřela ústa, aby něco řekla, ale opět je zavřela. Kráčeli pomalu dál. Pavel Marii podpíral. Jed je vedl. Na hřbetu pahorku se dal vpravo a vedl je do chatrného venkovského stavení, stojícího blízko rozředlé úzké silnice.

„Ták, už sme tady,“ pravil. „Vodtaď není řeku skoro ani vidět. Z toho budete mít stejně jenom radost. Jeny! Jenny!“

Dveře otevřela zavalitá, ucouraná žena. „Našel sem tyhle lidičky ztroskotaný támle na řece. Už skoro čtyry dny nic nejedli jen kyselej čaj a brambory. Můžeš jim něco dát?“

Jenny seběhla ze schodů a objala Marii.

„Ty chudinko!“ zvolala. „Si už jenom kost a kůže.“

Zvedla Mariinu kostnatou, téměř průhlednou ruku. „Ták jen pod dál, a lehni si támle na divan!“

Když vešli do tmavé kuchyně, zarazila je ostrá vůně guláše a vařící se kávy. Pavel zbledl a Marie se nervózně kousla do rtu. Klesla na pohovku pokrytou koberecem a tiše zasténala. Jenny Mackinsová pobíhala kolem. Prostírala na stůl, míchala guláš a kládla jim jednu otázku za druhou, plnou údivu a účasti.

„Myslíte, že byste se teďka do toho mohli pustit?“ tázala se konečně.

Zasedli k miskám hustého masového guláše a k hrnkům horké kávy. Mackin-sovi seděli s nimi a dívali se, jak jedí.

„Jenom teďka lezky pomalu, nebo vám bude špatně. Prázdný žaludky to rády dělaj,“ napomínala je Jenny. „Bože, něco takového!“

Ukročila tlustý krajíc chleba a podala jej Marii.

„Nadrob si to do té kávy, děvuško! Pude ti to líp dolů.“

„Nebýt této kávy, tak jsem to už dlouho nevydržel,“ vydechl Pavel. Nastavil hrnek, aby mu znovu nalil. Teď, když bylo po všem, šel nad tím, že reakce

není prudší, než se prozatím zdálo. Slyšával totiž hrozné zvěsti o obětech vysílení a vyhladovění, které vydržely, než přišla pomoc, a pak se zhroutily v hystérii, ztratily vědomí, nebo dostaly zápal plic. Jemu ani Marii však podobné nebezpečí zřejmě vůbec nehrozí. Jsou vyčerpaní, zsinali a zaražení, ale dokonale se ovládají. Pavel viděl, že Marie je za to stejně vděčná jako on. Podle obav, které jevila, když vystoupili z člunu, se mohl nadít toho nej-horšího.

Jenny Mackinsová byla ještě zvědavější než její muž. Zatímco jedli, bom-bardovala je otázkami. Zjistila, kdo jsou, odkud jsou a jak to, že je zachvátila povodeň. „Božíčku, božíčku!“

Uložila Marii do svého lůžka, teple ji přikryla a zůstala u ní, dokud neusnula. Pavel se dotazoval Jedu, jak by se mohli dostat zpět do Pittsburku.

„Nehyl sem v Beaveru vod ty doby, co tohle boží dopuštění začalo, ale věra sem zaslech, že vod zítřka zas budou jezdit. Ta voda toho tu velké kus vod-nesla. Nejlepší bude, když dneska přespíte u nás. Zejtra ráno zapřáhnou a vod-vezu vás tam. Do Pittsburku můžete pak vlakem, jestli pojede. Ale já myslím, že jo.“

Marie spala celé odpoledne. Pavel se potuloval s Jedem.

„Je to ale dobréj pocit mít zas nohy na pevný půdě, třeba i na hlátě, vidíte?“ tázal se Jed. „Šmankote, to muselo bejt příšerný bejt takle v tom baráku!“

„Příšerný,“ přisvědčil Pavel. „Můžete mi půjčit bítvu? Chtl bych se oholit!“

Tu noc seděli s Marií dlouho o samotě v kuchyni. Mackinsovi šli už spát, když je Pavel mnohokrát ujistil, že Marii ani jemu nic nechybí; chtějí si jen na chvíli posedět před ohněm, Jenny ustala pro Pavla na pohovce v kuchyni a pro Marii v obyčejném pokoji. Celou dobu, co kolem nich pobíhala, si je zvědavě prohlížela. Bylo jasné, že ti dva nejsou manželé — vžlytí sami říkali, že nejsou; ale co to jenom mezi nimi je? Musí to být něco vážného, něco silného; i úplně neznámý člověk, nevzdělaný a těžkopádný, to musil vycítit. Zastavila se pod schody, dívājíc se na ně, jak tam sedí u kamen.

„Vopravdu vám už nic nechybí?“ zeptala se. V jejím hlase byla známka zvě-davosti, ale zároveň i laskavé úzkostlivosti. Měřila je ostrým pohledem.

„Opravdu nic, děkujeme vám!“ usmála se na ni Marie. „Jste na nás tak hodná. Zachránili jste nám život.“

„To nic nejní. Vo nic víc, než co by udělal každej jinej. No tak teda dobrou noc,“ řekla rozpačité.

Seděli beze slova. Slyšeli její hřmotné kroky po schodech a porději nad bla-vou. Konečně dům ztichl. Chvilí poslouchali a slyšeli v dálce, jak Jed Mac-kins chrápe. Setrvali tak dlouho. Ani nevěděli, jak dlouho. Hodinám a času úplně odvykli. Oheň praskal. Oba byli úplně zticha. Konečně Pavel zvedl hlavu. Jejich oči se střetly. Oba byli překvapeni tím, co viděli: tím klidem, tou vy-čerpaností, tím pochopením. V každém z oněch pohledů, jež si za ta dlouhá léta, co se znali, vyměnili, bývala otázka, očekávání, cit a touha. Teď však v něm bylo podivné a konečné ticho. Prodělali cestu od mláde k dospělosti s bolestí a zmatkem v duši. V tom okamžiku si poprvé vyměnili moudré, vyvážené pohledy dospělých. Mluvili teď spolu a jeden o druhém se zvlášt-ním objektivním klidem. Ještě to rána leželi spolu v té nejdůležitější extazi a odevzdání. Nyní však tu seděli tito dva tiší lidé, jako by si těch druhých dvou ani nevěšali, a hleděli vstříe podivné budoucnosti.

„A teď,“ řekl Pavel s povzdechem, „se, myslím, budeme muset rozhodnout, jak to s námi bude dál.“

Marie ležela v lenožce s rukama složenými na klíně. Cítila se uvolněna po celém těle. „Ano,“ odpověděla. A za chvíli dodala: „Kdu ví, jestli to všechno nebylo už rozhodnuto za nás.“

„Věříš tak silně v osud?“ otázal se.

„Věřím v Boha,“ pravila. „Byl nám v té chvíli tak blízký.“

„A tak krutý,“ dodal Pavel s hořkostí.

„Jistě ví, proč byl takový.“ Marie se naklonila k Pavlovi. „Bylo to těžké. Ale skutečný život je vždycky těžký.“

„Ty stále ještě činíš pokání za Jamese.“

„Ne. To není ono. Opravdu nemyslím, že se musím kát za Jamese až do smrti. Žádný kněz mi to neřekl. A přece — přece to byla, Pavle, veliká nepravost. Veliký hřích.“

„Ty tomu opravdu věříš?“

„Ano věřím. A jednu věc vím odjakživa: že není správné, abychom my dva se někdy vzali. Není nám to souzeno. Není to to, co Bůh — co život, chceš-li to tak nazvat — zamýšlel. Snažili jsme se spojit něco, co k sobě nepatří. Proto — proto se něco muselo stát. Já to vždycky věděla. Vždycky. Hned od té chvíle — od té chvíle — co — co jsem poznala, že tě, Pavle, miluju. Snažila jsem se si to vysvětlit všemi těmi svými podivnými způsoby, svým citem, svou obrazotvorností, svým náboženstvím — a vším ostatním. Nemohla jsem za ty své způsoby. Asi proto, že jsem Irka. Míváme plnou hlavu divných představ; lidé říkají, že to máme v krvi. Ale pro mne to bylo vždycky stejné. Věděla jsem, že ty věci se nikdy nedají sloučit!“

Opět si vyměnili ten nejhlubší pohled. Vypadají staře a cítí se staří, pomys-lila si Marie. Až se jejich rány zacelí, až budou zase čisti, oblečení, najedení a obutí, nebudou snad vypadat starší, než kolik jim skutečně je. Ale vnitřně se budou cítit staří. To roucho mláde z nich navždy spadlo: sthlo a spálilo je násilí.

„Právě proto si mohu být jistá, že mám pravdu,“ řekla zvolna Marie. „Pro tu svou irskou povahu, pro tu vlastnost, které vy říkáte, mystická. Jaem nyní tak vnitřně stará, jako kdy v životě budu. Chápeš —“ naklonila se opět k němu —“ kdybych byla mladá, nemohla bych říci, že se hez tebe ojeđu. — Nedovedla bych to — po tom, co se stalo. — Byla bych chamtivá. Chtléla bych tě mít pro sebe dál.“ Odmlčela se. „Jenže teď jsem už dost stará na to,

Pokračování

Anna Maria Tilschová: HRÍŠNICE.

Ke svým vnukům nebyla takovou opravdovou babičkou, jež by se s nimi mazlila a jedinou výjimkou byl její miláček, Mária. Byla vychována v pensionátu, kde francouzské jeptišky jí vštípily přísné názory, které přijala za své a k stáru celá její duše už byla semknuta jako do pevného korsetu tím, co se nazývá povinností, Milosrdenství, odpuštění a pravé lásky přísná paní neznala.

Schmitt slyšel hlasy, vystrčil hlavu, uvítal rodinu a usmál se laskavě na Mária, která ve svých rozpacích vypadala rozkošně jako malá holčička.

„Tak — děvče! Jak se vlastně máš?“ Měl ji rád zrovna, že byla taková prostoučká.

„Dobře . . . moc dobře!“ Při tom nejistě se ohlédla hnědýma, hezkýma očima po mamince, jako by se za své štěstí před ní styděla.

„Co pak nepůjdeme dál?“

Na oknech visely vycíděné záclony, svítil, vyčištěné parkety a v jídelně dokonce stála kytice v maľované váse, každoroční dar staré a chromé slečny z druhého poschodí. Každý byt na sobě nese odlesk života těch, kteří v něm se pohybují a zrovna tak zdál se byt u Schmittů jevit změnu, která v domě poněkud nastala. Bůh ví, jakým způsobem, ale bylo to tak, že se zdálo, jako by nábytek byl v souladu upraven jen na oko pro lidi, ale u spodu že zeje v rodině hluboká trhlinka.

Ponejprv se sešli všichni po prázdninách — scházela jen třetí sestra, která leta byla provdána v Terstu za vysokého důstojníka. Ve vzájemném setkání rodiny bylo cosi umělého, nejistého, neupřímného, jako by se báli všichni něčím dotknout pravdy, která visela nad nimi. Často se přimkne guvernánka k rodině, ale Miss zůstala vším nedotknuta ve svém chladném světě gramatik, románů a konvencí. Nápadně často dojížděla Olga do Prahy, a děti vidaly po každé nespokojenější výraz na otci, když přijel v neděli. Bláhově jako

opravdové děti doufaly, že si musí vynutit nějakou nápravu, tak věřící Ela denně nosila kytky, ke kapli a neklidný Karlík v chlapecké hlavě spřádal dobrodružné plány. Tím stálým přemáháním oba trpěli hluboce a to tím více, že oba se snažili ukrýt před otcem i lidmi, co vědí. Mária sice dávala matce za pravdu, ale vlastně její dobré srdce litovalo sestru jako rodinu. Ovšem že se mluvilo mnoho po Praze o Olze. Náhle jako obratem ruky se proměnila ze ženy, která se nestarala než o děti, v jinou, která se oblékala výstředně, líčila a docela veřejně se ukazovala všude v průvodu plavého doktora, zrovna jako naschvál, aby nikdo nemohl mít nejmenší pochybnosti o jejich vzájemném poměru. Cizí nemohl být rozhořčenější nad jejím nápadným chováním než vlastní matka, která sama ani o vlásek se neuhnula od rovné a správné cesty za svého třicetiletého manželství. A ten, jehož se vše dotýkalo nejvíc, bránil se vši mocí uvěřit, skoro jako by jeho silná bytost zdravě se vzpírala bolesti. Dávno už sice nemiloval Olgu jako ženu, nebyl hloupě ješitný ani žárlivý, ale přece jen zůstane vždycky velkou ranou to, aby muž uvěřil, že ho žena podvedla s jiným.

Pokračování příště

New, Instant RELIEF
for TIRED, ACHING BACKS!

Nothing like it for firm, comfortable sacroiliac support. Prescribed by doctors. No fitting required. — For men or women.

—U—
**RIEDEL PRESCRIPTION
PHARMACY**

3156 W. 26th St., Chicago, Ill. 60623
Telefon Blshop 7-7550

**MUŽSKÉ POLOBOTKY
Z ČESKOSLOVENSKA**
široké, pohodlné

cena

\$17.98

Těž papuče, pantofle
a pracovní boty.

MACH Shoe Dep.

3720 West 26th Str.

**Pocta
bojovníkům**

Americká vlajka na pomniku padlých vojinů na Českém národním hřbitově bude vyvěšena k počtě těchto zemřelých veteránů:

Frank J. Lesak pondělí, 12. září
Jerry Lesak sr úterý, 13. září
James Ruzicka středa, 14. září
Otto Florian čtvrtek 15. září
William G. Florian pátek, 16. září
Eman Stárek sobota, 17. září
Frank Zahour neděle, 18. září

PRO VÁS

Já pro Vás, paní má,
bych všecko opustil,
vše, co kdy rád jsem měl,
vše, proč jsem dosud žil.

A kdyby celý svět
byl krásší tisíckrát,
já pro Vás, paní má,
bych opustil ho rád.

Jak rytíř z pohádky
bych pro Vás na smrt šel,
ne bázní, — radostí
a díky bych se chvěl.

A kdyby celý svět
mi navždy peklem byl,
i nebe, paní má,
bych pro Vás opustil.

**BOLESTNÁ ROZPOMIENKA
NA NAŠICH MILÝCH ZOSNULÝCH**

**ONDREJ
KONTOŠ**

OTEČ A SVOKOR

Zomrel
dňa 21. júna
1965

**ZUZANNA
KONTOŠ**

MATKA A SVOKRA

Zomrela
dňa 2. septembra
1950

**JOZEF
KONTOŠ**

BRAT A ŠVAGOR

Zomrel
dňa 17. decembra
1913

**JOZEF
CHLEBIAN**

STARÝ OTEČ

Zomrel
dňa 20. septembra
1949

**ANNA
CHLEBIAN**

STARÁ MATKA

Zomrela
dňa 11. apríla
1916

KTORÍ TERAZ ODPOČÍVAJÚ TICHÝM SPÁNKOM NA ČESKOM NÁRODNOM CINTORINE.

V hrobe odpočívajú srdca našich drahých,
za ktorými naša srdca boľia.
Naše spomienky na Vás budú nám vždy krásnym snom.
Odpočívajte v pokoji! — Vy naši drahí,
my na hroby Vaše kladieme kvety a modlitby.

V uctení pamiatky venujú milujúci:—

OLGA BELLAN, dcera; sestra a vnučka; JOHN KONTOŠ s manželkou BETKOU, syn, brat a vnuk.

1545 W. 18th Street
Chicago, Illinois 60608

Uzávěrka do 8:30 hod. dop.
pro příští den.

MALÝ OZNAMOVATEL CLASSIFIED

TELEFONY:
CHICAGO 226 3315
PŘEDMĚSTÍ 863 5315

DODÁ VÁS INSERÁT DO 30.000 ČESKOSLOVENSKÝCH DOMÁCNOSTÍ V CHICAGU A PŘEDMĚSTÍ

12. NEDELNÍ HLASATEL
11. ZÁŘÍ 1977

Spolkový věstník zabav

PŘIJMOU SE

PŘIJMOU SE

Let's face it!

STAVEBNÍ ODBOR

VYUČENÝ BARVÍŘ

světloproskou zkušebnost
OLDŘICH KOJECKÝ
Vnitřní a venkovní barvením,
odborná, čistá a poctivá
práce. Speciální vymazávání
stěn a stropů před barvením.
Pojistěn. Rozpočet zdarma.
Volejte po 5 hodině, telefon
TO 3-7834
1331 S. 61st St., Cicero.

VÝROČNÍ VÝLET PIKNIK pořádá
SDRUŽENÍ ČS. EXULANTŮ v
Chicago v NEDELI 11. ZÁŘÍ 1977 v
National Grove čis. 7. 29. ul. a
Desplaines Ave., No. Riverside. K
tanci a poslechu bude vyhrávati
populární hudba Joe Škacha. Budou
opět připraveny tradiční dobroty
pravé české jaternice, moravské
klobásky, domácí pečivo všeho druhu
včetně sveskovských koláčů. K hojně
účast zvu pořadatelé.

DEN ČESKÝCH KATOLIKŮ

se koná v neděli
18. září 1977
ve Wozniakově zahradě. Začátek
programu ve 2:30 odpoledne.
Učinkují: Pěvecký sbor Lyrá,
Moravská kulturní společnost a
Klub Domov. Obědy se pořádají od
12h hodin. Vstupné 1 dolar.
Všechny Vás srdečně zve
Dist. svaz čes. katolíků.

MAJETKY NA PRODEJ

BERWYN

Zdeny aluminový 2 flat, 2x4
pokoje. Moderní kuchyně a kou-
pelný. Nová střecha. 2 kary garaž.
Okolí 31 a Ridgeland.
Cena \$ 57.900

SVOBODA

2134 S. 61st. Cl.
OL 2-6710 TO 3-2460

MAINTENANCE

MECHANICS

For plant in heavy metals industry.
Applicants must have well rounded
mechanical background of
conveyor systems, overhead cranes,
hydraulic systems and other plant
machinery. Welding experience
also required.

R. LAVIN AND SONS, INC.

3426 S. KEDZIE AVE.

Equal Opportunity Employer.

8x7

MAINTENANCE

ELECTRICIAN

For plant in heavy metals industry.
Steady employment with all company
benefits.

**MUST BE EXPERIENCED
MUST READ, WRITE AND
SPEAK ENGLISH.**

R. LAVIN & SONS, INC.

3426 S. KEDZIE AVE.

Equal Opportunity Employer

8x7

PŘO MEME

Mladšího muže pro barvičské
práce.

Volejte 484 - 3241

31x3

HOSPODYNĚ

na čtyři nebo pět dní v týdnu.
Vlastní pokoj. Musí alespoň
částečně mluvit a rozumět
anglicky.

VOLEJTE ANGLICKY

256-2439

11x1

WANTED DEALERS

to install sprayed foam insulation
in old and new buildings.
Tremendous energy saver. Every
home and building owner can use
it, and can save them up to 50 per
cent of their heating bills. We train
you how to install. No fees of any
kind. We are interested only in
selling this foam insulation that we
manufacture. Can be applied all
year round.
Write:

IMPERIAL COATINGS

AND CHEMICALS

4041 Ridge Ave.
Phila., Pa. 19129
Mr. Williams (215) 844-0706

2x6

**SLITTER OPERATOR
STAINLESS STEEL**

For leading stainless steel service
center. Fringe benefits. Contact Ed
Oliver.

STAINLESS SALES CORP.

5819 W. Ogden Ave
Cicero, Ill.

Tel. 656-7650

11x1

FOR WORKING WOMAN

Dependable housekeeper needed
live in or go. Five days per week
and assist elderly gentleman. Not
bed written. Salary open. Referen-
ces. Some English necessary. Good
home for right person - Wheeling.

541-0896

between 7 and 9 P. M. and
weekends.

9x3

OPERÁTOŘY

PRO ŠKÍ STROJE

se zkušeností, kteří by pracovali
od 5:30 P. M. do 2 A. M.
Přijďte

440N. WELLS ST.

3 patro

od 8 A. M. do 5 P. M.

9x3

PORTER

Need person for porter work. Start
\$ 3.00 per hr. No experience
necessary

Apply

GOLDEN OX RESTAURANT
1578 CLYBOURN

8x3

NOVÉ BOILERS,

FURNACES,

CENTRAL

AIRCONDITIONING

Electronic filters,

humidifiers,

water heaters A. O. Smith,
těž prvotřídní kompletní
zařízení kabinetové kuchyně
podle míry

EMIL HRACH a Syn

447-2844 442-6971

PLUMBING

ROYAL PLUMBING & HEATING

Hot water heater, Reem, New
boilers, "peerless" Sewer, roofing,
One year guarantee. A všechny justa-
latorské práci provádíme rychle a les-
ně k vaší spokojenosti. Rozpočet
zdarma.

1. Střípank

852-5881

VYTÁPĚČÍ SLUŽBA

AIRCONDITIONING

NYNÍ JE ČAS

vyčistit, opravit, anebo nahradit váš
furnace, kotel anebo ústřední
chlazení.

Zavolejte krajaná.

CARE HEATING

CONDITIONING

863-5171

**Perform a
death-defying
act.**

Exercise regularly.

Give Heart Fund
American Heart Association

GREAT BUY IN MILES

Have you wanted to move to the
suburbs! Now's your opportunity!
Beautiful all brick Georgian, with
three bedrooms, 2 baths. Panelled
family room, Living room, Separ-
ate dining room, Kitchen and
finished basement and many
extras. Plus, a back yard fruit
trees, vegetable garden and har-
bucue. 2 1/2 car garage. Occupancy
now.

\$ 74.900

CONTINENTAL REAL ESTATE

1545 WAUKEGEN AVE

GLENVIEW, ILL. 60025

Telefon 724 - 7900

3x4

CONFECTIONERY

STORE

Northwest, established candy and
ice cream business. Excellent
opportunity. Illness forces sale.

CALL 383 - 0988

9x7

PRODAM

10 akrů v Michiganu. Volejte

521 - 9551

ZDE JE NÁDHERNÝ J FLAT

12 let starý, 6-6-2 pokoje. Příjem
\$ 730 měs. 40 stop lot. Velké
místnosti 3 kotle. Nájemníci si
sami platí. Půjstetk dnes nemůžete
post. Víti za žádnou cenu.

\$ 86.900

SVOBODA

3739 W. 26th ST.

LA 1-7038 TO 3-2460

7x3

TO PROTECT THE UNBORN
AND THE NEWBORN
March of Dimes

Caulking For Beginners

Most homeowners readily agree that the proverbial ounce of
prevention often means many dollars saved, whether in regard
to a big repair job or just filling in a few cracks.

In fact, even a few cracks, if neglected long enough, can
become projects.

But now, thanks to modern
materials, patch and seal jobs
are easy, and most homeown-
ers do them regularly.

Cracks and openings around
fixtures in the bathroom and
kitchen are among the most
common problems. An acrylic
caulk is ideal for these re-
pairs. This pliable caulk gives
a water-tight, elastic seal
around showers, tubs, loose
tiles, sinks and countertops. It
also can be used for floor and
wall cracks.

Application is simple. Just
squeeze a ribbon of caulk

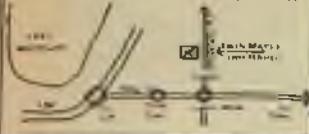
from the tube, forcing it into
the opening. Then, if neces-
sary, smooth the surface with
a wet finger.

Here's a tip from Red Devil,
Inc., the Union, New Jersey
manufacturer whose do-it-
yourself products include
caulks for both indoor and
outdoor use. When caulking
around sinks and tubs, fill
them with water first, and
leave them filled until the
caulk has dried. This will
eliminate stretching the caulk
when the weight of the water
is added later.

Your child's sore throat may
be nothing to worry about —
or it might be a "strep" infec-
tion. Without proper treat-
ment, it could lead to rheu-
matic fever and rheumatic
heart disease. Ask your local
Heart Association.

The programs of the Ameri-
can Heart Association save the
hearts of people too healthy to
die. Give to the Heart Cam-
paign. They're fighting for your
life.

NATRHEJTE SI
Samo zradí sladká
JABLKA
TWIN MAPLE ORCHARDS
3 Mile na sever od Gallen, Mich.

ISKA
PAINT - WALLPAPER
8113 W. CERMAK ROAD,
CICERO, ILLINOIS
656-2583 - 863-2453

Vyhrála jsem

Prohledněte si dobře zakoupené losy státní loterie a ověřte si, zda máte důvod k radosti.
VE ČTVRTEK 8. ZÁŘÍ 1977 byla tažena tato čísla:
\$1,000,000 Bonanza game
84 - 579 - 0914

BARVA MODRÁ

O menší výhry se můžete přihlásit u jakékoliv prodejny loterie, větší výhry se vyplácejí toliko v jedné z uvedených prodejen:
160 N. La Salle; 114 W. Illinois; 3210 N. Nordica; 2360 E. 71st Street; 9415 S. Western; 7101 N. Cicero; Lincolnwood, 421 N. County Farm Rd. Wheaton a 10330 W. Roosevelt Rd., Westchester.

VEŠKERÉ PŘEKLADY

KOUPÉ A PRODEJE MAJETKŮ VÁM ZARÍDÍ
Maruška ŠMELHAUSOVÁ
Pav - Hanson Realty
795 - 7100

Hašek Rite - Way ROOFING CO.
STŘEŠNÍ A STŘEŠNÍ KONTRAKTOŘI
2639 So. Kedzie Avenue
Izdělní podnik
Telefon: Blšhop 7-1212

Léto je tady MARINA taky NEJLEPŠÍ permanentes
Gu. 4-1118
MARINA'S BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving
Visit Marina's new salon -
2234 Cermak Rd., Berwyn, Ill.

Zaměstnáváme stejný personál!
Po dobu mnoha let stala se naše restaurace vyhledávaná pro jídla vařená dle domácího způsobu. Importovaná piva, vína, likéry, koktejly.
CLUB MORAVIA
v Moravském Domě
4142 WEST 26th STREET, CHICAGO, ILL.
Otevřeno každý den mimo pondělka od 4:00 hodin odpoledne.
Jídla od 4:00 hod. odpo. do 8:30 hod. večer.
V neděli od 12:00 hod. v poledne do 7:30 hodin večer.

UKLÁDEJTE SPOLEHLIVĚ U GUARANTY SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
3854-56 W. 26th STREET (roh Springfield Ave.)
CHICAGO, ILL. 60623 — CRawford 7-5300
OPATRNOSTI NIKDY NEZBÝVÁ!
Platíme 5¼% dividend na spořitelni účty
Veškeré vklady pojistěny do \$10,000 vládní agenturou.
"FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION" LENDER

Doma mluv se svými dětmi jen česky!
IMPORTOVANÉ HŘÍBKÝ OD MACHŮ

MUSHROOMS
MACH IMPORT 3720 WEST 26 ST. CHICAGO

KRÁSNÝ WOODLAWN HŘBITOV A MAUSOLEUM
Woodlawn hřbitov je hrdý na nejkrásnější mausoleum v chicágské oblasti a ovšem i na moderní krematorium. Prání rodiny jsou nám rozkazem, takže služba se děje s nejmenším napětím a rozrušením. Naše služba je pečlivá, neboť nám na vás záleží! Krypty a výklenky v krásném mausoleu jsou nejdůstojnějším a krásným místem posledního odpočinku pro vaše milované.
WOODLAWN CEMETERY MAUSOLEUM CREMATORY COLUNBARIUM CHAPEL
7600 West Cermak Road, Forest Park 60130
442-8500

The Little Village South
5074 S. Archer (Archer a Keeler) 582-5855
ČESKÝ SMORGASBORD
Úterý až pátek 11:30 dop. - 2:00 odp. \$2.75
Úterý, středa a čtvrtek večer - zvláštní Smorgasbord . . . \$2.95
Pátek, sobota a neděle Smorgasbord \$4.25
OBĚDY U STOLU KAŽDY DEN.
ZDARMA SKLENICKA VÍNA S VAŠIM OBĚDEM.
Banketní místnost pro 600 osob.
Pohoštění po pohřbech, o schůzích atd.
Otevřeno denně od 11:30 dopol. do 9:00 hod. večer.
V sobotu do 10:00 hod. večer. Zavřeno v pondělí. 18x/m

ZACLONY, DRAPERIE, POLŠTÁŘE, DEKY A POVLAKY.
Největší výběr zboží všeho druhu.
Jsme v obchodě přes 40 let

Ondrus & Son
ESTABLISHED 1935
•DRAPERIES •CURTAINS •BEDSPREADS •BEDDING
6533 CERMAK RD 484 1700
•BANK AMERICAN CARD •MONEY CHARGE

PŘEDPOVÍDÁM BUDOUCNOST A PORADÍM
S každým problémem Vám poradím
Věšba je důvěrná v mém domě.
VÝKLAD Z KARET TAROKOVÉ KARTY
ČTENÍ Z RUKY
ČTENÍ Z ČAJOVÝCH LÍSTKŮ
Věšba pouze \$5.00 s touto oznamkou.
PHONE 548-8315 or 761-2714
4513 N. NARRAGANSETT Objednání schůzky není nutné
CHICAGO, ILL.

ŽELVÍ PLÁŽI

U nás mají lidé želvy rádi, nemyšlí si však většinou nic lichotivého o jejich schopnostech. Prý jsou pomalé a vůbec málo pohyblivé, prý jsou hluché a hlavně neachopné komunikace s člověkem, z čehož plyne, že chytrosti příliš nevykají. Na důkaz je tu cirkus: ještě v žádné manéži neukazovali cvičenou želvu, která by uměla házet a chytat míčky nebo proskakovat hořícím kolem!

Takhle je nám nejlépe, říká želvi matka.

Tak nepříznivý náhled na želvy nemají však všude, a hlavně ne tam, kde tito sympatičtí plazi žijí. Dahomští Fonové — soudě podle jejich legend — je považovali za vychytalé a lstivé. V Kamerunu želvy svého času rozsuzovaly pře mezi vesničany. Když žalující a obviněný vypověděli obsah sporu, dal náčelník obce pustit želvu. Jestliže se zastavila před žalobcem, dalo se jeho obvinění za pravdu; jestliže zamířila k obžalovanému, zprostita ho všech podezření. Proti „rozsudku“ nebylo odvolání, před soudem musily totiž obě strany vykonat přísahu, jež zněla: „Budu-li lhát, ať mne a celou mou rodinu stihne spravedlivý trest moudré želvy.“

Od pradávna zaujímaly želvy významné místo ve folklóru afrického kontinentu stejně jako všude, kde žily ve velkém množství. Staly se předmětem animistických kultů, hrdinkami legend, ztělesněním mnoha symbolů — moudrosti, chytrosti, dlouhého života, plodnosti, štěstí, vytrvalosti. Pravda, role, již želvě přisoudili v kamerunských vesnicích, byla plodem zaostalosti (ostatně přijatelnější než středověká zkouška ohněm), ale zároveň se vnučuje otázka, proč soudcovské poslání připadlo zrovna na želvu. Nejspíše asi proto, že tu byly důvody k nějakému obdivu, že plazi v oněch obdivuhodných krunýřích už podobou a velikostí lidí ohromovali. Vždyť například stačilo, aby se nějakým, třeba náhodným způsobem došlo k poznání, že se želvy dožívají mnohem vyššího věku než člověk... důvod k úctě nebo dokonce k zbožnění nemohl být pro vyznavače animismu závažnější.

A byly zde ještě mnohé jiné záhady, mnohá jiná tajemství. Jak si například vysvětlit, že nepatrná, sotva patnáct dvacet centimetrů dlouhá želvička umí předvídat počasí? Želvy z rodu *Pelusios*, obývající aridní oblasti na jih od Sahary, jsou sice dost pohyblivé, ale než by opouštěly pokaždé před obdobím sucha domovské prostředí, zavrtávají se raději do vyprahlé a rozpukané půdy a v ní „přezimují“. Přičemž hloubku, do níž se zavrtávají, přizpůsobují „předpokládané“ úpornosti sucha a čím jsou deště vzdálenější, tím hlouběji se uloží k spánku...

Ovšem to už jsme u záhad, jimiž se obírá i moderní zoologie. Víme toho totiž o želvách nemálo, lze dokonce říci, že hodně, ale přesto pořád ještě existuje moc věcí ze želvího života, které zůstávají přes všechny snahy vědců nerozluštěny.

Takovým velkým problémem jsou zvláště orientační schopnosti. Když před časem von Frisch objevil, že se včely orientují podle postavení slunce (vzhledem k umístění úlu a louky, na níž sbírají pyl) a když potom Dramer konstatoval, že zhruba téže metody používají k orientaci ptáci, zdálo se, že tyto

převratné poznatky, rozšířené o postavení hvězd, jsou platné i pro želvy. Ale neprokázala se nic spolehlivého, podobně jako neuspěla teorie aplikovaná na losasy a jejich čich. V poslední době přišli někteří vědci s hypotézou, že si želvy pomáhají zachycováním ozvěn přicházejících z okolí (podobně jako kytovci), avšak ani tento názor není prozatím prokázán — už proto, že nevíme, jak mají tito plazi vyvinutý sluch.

Nicméně víme s určitostí alespoň to, že mají orientační smysl opravdu skvělý. Ve dvacátých letech vzrušila celé Spojené státy série vražd, jejichž původce dokázal oběti vždycky ukrýt. Mrtvolu jedné ze zavražděných osob se přece jen podařilo najít v jednom jezeře — našel ji Indián, který se k tomu policii nabídl. Mrtvolu však nenašel on sám, ale jeho želva, která dik vyvinutým čichovým vlastnostem na ostatky oběti narazila v půlhodině.

Máme samozřejmě solidnější důkazy o orientačních schopnostech želv, než je tento případ želvy-detektiva. S nimi je totiž spojen (nebo spíš je jimi podminěn) zvyk želvích samic shromažďovat se ke snůšce vajec na písečných plážích ostrovů v oceánech a březích řek — pokud jde o shromaždiště sladkovodních želv, jsou nejznámější na jihoamerických řekách Amazonce a Orinoku. Ostatně tento způsob hromadného kladení vajec praktikují také některé želvy suchozemské.

Místo snůšky je neměnné a zvláště pro mořské želvy to často znamená překonat obrovské vzdálenosti. Jsou to skvělí plavci — jak ve sprintu (kožatka velká zdolá sto metrů v deseti vteřinách a když vezmeme v úvahu šest sedm centů její váhy, teprve si můžeme představit její úctyhodný výkon) — tak při dalekých plavbách (jsou známy přenosy dlouhé i přes tři tisíce kilometrů).

Časově se snůšky u jednotlivých druhů a podle oblastí rozlišují, jsou rozptýleny prakticky do všech dvanácti měsíců roku. Avšak týž druh v téže oblasti a téhož společenství dodržuje vždycky naprosto přesně „určený“ termín.

Dramatickou a zároveň i úchvatnou podívanou je zvláště snůška vajec mořských želv. Když nastane noc „N“, pojednou se jedna po druhé začínou z vody vynořovat bachraté „ponorky“. Celá pláž se v krátké době vlní krunýři — přistání stovky či dvou stovek želv trvá sotva hodinu. Zatímco se několik opožděných samic ještě „vyloďuje“, většina se už vzdaluje těžkopádným, namáhavým krokem do vnitřní země, k místům, kam se nedostane voda ani při nejvyšším přílivu. Za supicemi samicemi zůstávají desítky hlubokých brázd připomínajících stopy těžkých vozidel.

Podle čeho samice určuje místo snůšky je stejně záhadné jako dodržení

hromadného termínu... prozatím můžeme mluvit jen o instinktu nebo „genetické bagáži“. Faktem je, že někdy urazí samice i přes kilometr, než najde vhodný kousek písečné plochy.

Všechna práce jí teprve čeká a dá se do ní bez otálení. Předníma nohama, které se vyvinuly v perfektně fungující vesla, nejdříve zamete vyhlédnuté místo a pak jimi vyhloubí otvor sudovitěho tvaru, hluboký podle druhu: menší želvy kolem půl metru, velké i třikrát hlubší — otvor je v každém případě tak velký, že v něm samice není vidět. Pak zadníma nohama vyhrabe menší dutinu, inkubátor pro svá vejce — pracuje velmi přesně a rychle, stejnoměrnými kruživými pohyby. Kdo ji naučil tak precizní práci? Nabízí se jediná odpověď: instinkt.

Konečně může začít snůška. Velikost vajec závisí na velikosti druhu, většinou však rozměrem i formou připomínající ping-pongový míček. Rovněž kadence snášení je různá, průměrně samice naklade osm až deset vajec za minutu. Bývá jich sto, sto padesát, dvě stě. Rekordní snůšky kolem čtyř set vajíček má kareta zelenavá, jedno z nejmenších mořských želv (délka jejího těla dosahuje pouze 60–70 cm), zatímco největší tortue luth naklade přibližně o sto vajec méně.

Samice snáší v křečích. Při každém vajíčku napne krk, zvedne hlavu, zavře oči a znovu a znovu chraplavě zasténá. Všechno nasvědčuje tomu, že při snůšce trpí. Sotva však snese poslední vejce, dá se okamžitě do další práce; musí celou snůšku přikrýt. Také v tomto případě si počíná systematicky. Nejdříve předními údý zakrývá dutinu s vejci, přičemž písek pečlivě udušává. Když dojde na velký otvor, používá pro změnu jen zadních noh. Vyhrabaný písek umísťuje tak, aby snůška byla co nejdále od středu velké jámy. Smyslem tohoto počínání je nepochybně snaha ztížit případnému větrci úlohu při hledání — vejce jsou umístěna i několik desítek centimetrů od středové osy plochy přehrabaného písku.

J. Stevens (autor skvělého filmového dokumentu o Želví ostrově) učinil pokus: přemístil jednu samici v okamžiku, kdy snůšku přikryla pouze z poloviny. Želva se k otvoru s vejci nevrátila a pokračovala v „zahrabávání“ na místě, kam ji přenesl. Stevens pokus opakoval se stejným výsledkem, z čehož usoudil, že všechna práce, kterou zvíře koná před a po snůšce, není věcí „intelligence“, ale že zřejmě jde o činnost „programovanou“: pracuje jako stroj nařízený na několik operací. Stevens ovšem ke svým poznatkům dodává, že k pokusům došlo ve chvíli, kdy je želva už značně vyčerpána (snůšku kvalifikuje jako „hroznou zkoušku“) nehledě na to, že na souši není ve svém žvlvu.

Pokračování na následující straně

ŽELVÍ PLÁŽI

I samice ve vodě bojovných želv se v okamžiku ohrožení na písčité pláži brání velmi nedostatečně.

Jako by se opravdu chtěla či uměla mimo vodní živel věnovat jen snůšce, podle vitality jednotlivé samice trvá hledání místa, hrabání otvorů, vlastní kladení vajec a jejich přikrytí tři až čtyři hodiny. Než se začne probouzet den, je většina želv už zpátky v moři

nebo v jeho těsné blízkosti. I když se někdy stane, že při rozbřesku se ještě tři čtyři opozditel samice pachtí kolem snůšky.

K nejnovějším a neméně překvapivým objevům ze života mořských želv patří to, co se děje po návratu do vody: ne daleko pobřeží čekají — samci. Shromáždili se, zatímco samice kladly vejce, a celou noc na ně čekali. Proč? Aby je znovu oplodnili. Toto zvláštní a mezi obratlovci zřejmě ojedinělé počinání vysvětluje neobvyklá vitalita želvích spermatozoidů: vydrží v pohlavních ústrojích samic po celé měsíce a zůstávají aktivní někdy dokonce i několik let po páření. Gameta (rozplozovací buňka) vejce, jež želva snesla před několika hodinami na břehu, byla možná dlouho „v záloze“.

Příčinu kopulace bezprostředně po snůšce musíme však hledat v nutnosti šetřit energii a roli hraje i bezpečnost. Samci a samice se scházejí pouze jednou na určeném místě a z úsporných důvodů je tímto místem právě sousedství pláže snůšky.

Malé želvy se vyklubou na svět po 40 až 60 dnech, když je po celou tu dobu zahřival sluncem rozpálený písek. Jsou pět, osm, deset centimetrů dlouhé — podle druhu, tedy nepoměrně malé ve srovnání s jejich matkami (kožnatka velká má průměrně přes dva metry, ale dosahuje i tří metrů délky!). Ano, jsou malé, ale kolik touhy po životě vykazují už v prvních okamžicích po vyklubání z vejce! Umějí se hbitě vyhrabat z písku a neprodleně, jakými si zběsilými pohyby, cílí rovnou k moři. Později, až dorostou, nebudou vědět nic o běhu, ale nyní — jako by tušily, co nepřítel na ně číhá — po pláži doslova utíkají k vodě. Ve směru cesty se žádná nezmylí.

Jsou to skutečně dramatické okamžiky, Hitchcock nedokázal vymyslet něco napínavějšího. A také tragičtějšího. Znovu ony neznámé ze želví rovnice: Kdo malým ukázal směr rovnou k moři? Jak to, že se mračna ptáků slétla k pláži v pravou chvíli, aby si počkala na bezbranné želvičky? Tisíce rybáků, terejů, fregatek se vrhnou jako na povel na sotva vylíhlé želvy a v několika málo minutách se bořest a lopota želvích sa-

mic promění v nic. Ostatně hody nejsou jen pro ptáky. Kromě pobřežních dravců a velkých krabů čekají i žraloci... Odborníci, kteří zkoumali tento problém na místě, se shodují v mínění, že ze sta tisíc želviček přežije cestu z místa snůšky do moře a tam vyspěje sotva pár jedinců.

Říká se mnohdy, že příroda je neúprosná — osud želvích novorozeňat se nabízí jako přílehlavá ilustrace. Nechme se však mýlit. Jestliže je opravdu drtivá část snůšky obětována, rovnováha tím ještě porušena není. Existenci druhu zajišťuje jakási nezranitelnost dospělých jedinců. Dlouhý věk želv (to, co je dnes prokazatelně zjištěno u druhů žijících na souši, například na Seychelských ostrovech, platí s největší pravděpodobností i pro želvy mořské) je jistou protiváhou, jež může zajistit když ne rozmach, tedy alespoň slušnou prosperitu všech rodů.

Pozoruhodná je v této věci ještě jedna skutečnost. Rovnováhu neporušil ani člověk, pokud zasahoval (například sbíral vejce), jen aby ukojil vlastní spotřebu. V minulém století nebyla existence želv (s výjimkou sloních želv Galapázkých ostrovů, hubených námořníků a obchodníků se želvím masem) ohrožena. A přece už tehdy Bates po svých výzkumech prohlásil, že jen Indiáni žijící v blízkosti písčiny ostrovů na Orinoku a Amazonce vyberou ze snůšek 48 miliónů vajec ročně.

Od té doby se mnoho změnilo a dalo by se říci, že jestli příroda něčím želvy poškodila, pak tím, že je obdařila velmi chutným masem. Sláva v případě želv není polní tráva, ale hekatomba. Želva má skvělé maso, její vejce jsou mimořádně chutná (obsahují i kvalitní olej), stále se vysoko cení želvovina krunýřů. A to ještě nestačí: člověk objevil, že z kalipy (břišní želatinové chrupavky) je nenapodobitelně skvělá polévka. Jen v samotném New Yorku potřebují luxusní restaurace kolem 20 000 želv ročně, aby uspokojily poptávku po želví polévce. Na tu chutnou polévku doplácí ze všech želv nejvíce právě kareta obrovská. Před padesáti lety se o ni ještě mohlo říci, že je nejlépe prosperujícím druhem mořských želv. Co se ovšem stala „dodavatelkou“ kalipy, jsou v některých oblastech její stavy tak mizivé, že je nutné bát se nejhoršího — hrozí jí vyhubení.

Jen rozhodné zásahy mohou učinit přítrž honbě za zisky a zachránit želví obyvatelstvo před vyhubením. Dočítáme-li se ve vědeckopopulárních publikacích, že čítá přes 200 druhů, musíme si zároveň uvědomit, že nejméně polovina z nich je dnes zdecimována a ocitla se ve stavu opravdu kritickém.

DEN ČESKÝCH KATOLIKŮ v neděli dne 18. září 1977 ve Wozniakově zahradě

2530 So. Blue Island Ave.

Program zahájí Český pěvecký sbor Lyra. - Proslav dr. Františka Svejkovského, profesora chiangské university. - V národních krojích předvede tance Moravská kulturní společnost. - Klub Domov. Po programu bude vyhrávat k tanci populární hudba F. Zákrockého

Obědy se budou podávat od 12. hodin

ZACÁTEK PROGRAMU VE 2:30 HOD.

VSTUPNÉ S 1:00, DĚTI VSTUP VOLNÝ

VŠECHNY VÁS ZVE
DISTRIKTNÍ SVAZ ČESKÝCH KATOLIKŮ

Dvorak's Office Machines
České psací stroje. - Standardní, přenosné psací stroje, nové, používané. Opravy, předělávky.

3506 W. 26th St. Chicago
TEL. 522-2231.

1bxm

Pomozte nám rozšířit okruh
čtenářů!
Pošlete nám adresy svých
přátel!

— Denní Hlasatel — Prosím svých vzadu dlouhé — a by mi padaly v loktech za uši!

VZPOMÍNKA NA DRAHÉ RODIČE

JAMES V.
AUBRECHT

OTEC

zemřel 4. září 1963

ANNA
AUBRECHT

MATKA

zemřela 28. září 1962

A NYNÍ DRÁMOU SVŮJ VĚČNÝ SEN NA ČESKÉM
NÁRODNÍM HRBITOVĚ

Často si tak mysliváme ve hvězdné noci,
co bychom asi dělali, majíce svět v moci.
Rozdali bychom všechno, celý svět i nebe -
jenom bychom si nechali, tatínku a mamínko Tebe!

K uctění světlé a nehynoucí památky věnují:—

GEORGE, EDWARD a IRENE, milující dítka.

OZNÁMENÍ ÚMRTÍ

FRANK NANÁK

obýdl: Cicero, Ill.

Zemřel v neděli dne 4. září 1977 v 9 hod. ráno ve věku 83 roků. Narozen byl v Pitin v Čechách a tuto zemi žil 67 roků. Byl členem Dvora Svätého Františka č. 2230 K. L. Pohřeb drahého zesnulého se bude konat ve středu 7. září 1977 v 9:30 hodin ráno z kaple pohřebního ústavu J. Linhart a Synové, 6820 W. Cermak Rd., Berwyn a odtud do chrámu Páně Our Lady of Charity, kde bude mše svatá v 10 hod. ráno a odtud na hřbitov Královny Nebeš.

Zanechává rde:

FLORENCE NANAK, roz. KUCERA, truchličí manželka;
FRANK a JOHN NANAK, synové; MARIE SISUL, dcera;
JEAN a DORTHY, snachy; JOHN SISUL, zeti; FRANTISKA
SUKANY a ALOISIE JURASEK, sestry v Čechách; 10
vnoučat, 3 pravnoučata a ostatní přátelé.

Další informace Vám sdělí pohřební ústav
J. Linhart a synové
telefon 749 - 2255

PRÍZNIVCŮM FOTBALU.

Nenechte si ujít vzácnou příležitost, která se Vám již podruhé nenaskytne. Budete vidět jak nekorunovaný král fotbalových střelců, náš krajan

JOSEF BICAN,

kteřý za své fotbalové éry nastřelil 5000 (pět tisíc) branek, provede

neděli ve 2. hodiny odpoledne, na Morton West stadionu slavnostní výkop k utkání,

SPARTA - CROATANS

Jak proti Croatans ?

V neděli 11. září hostí Sparta na Morton West tradičního soupeře, jedno z nejlepších mužstev Chicago - Croatans. Chorvatští jsou v plném tempu - na "Labor Day Weekend" vyhráli velký turnaj, kterého se zúčastnilo přes 20 chorvatských mužstev z USA a Canady. V jarní části soutěže Croatans na domácí půdě porazili Spartu 4:1 a jsou i pro nedělní utkání favority. Nejistá je účast nejlepšího jejich střelce Marinko Volareviče, který byl ve finalovém utkání chorvatského turnaje zraněn.

Manager Fajkus bude mít opět potíže se sestavou. Řada kvalitních hráčů již odešla do škol a tak Sparta je pro podzim trvale oslabena. Navíc někteří zkušení hráči mají zdravotní potíže (Vlčanský) a jejich účast je nejistá. Na hřišti se pravděpodobně opět objeví nezmar Rys, Duriš, Maňásek a Minařík, kteří v posledním zápase nehráli. V brance se již zcela zabydlil Pospíšil, stejně jako v obraně W. Příkazský.

Cribari, Phillips, Hussey, Tsoukalas a snad i Graham doplní mužstvo Sparty, které má před sebou jediný úkol - zachránit se v nejvyšší soutěži. Nedělní zápas sice nebude rozho-

dující (porážka se očekává), ale velmi důležitý pro sehrání mužstva a pro posouzení jaké naděje Sparta pro budoucnost má. Utkání bude zahájeno ve 2 hod. odpoledne na Morton West. Čestný výkop provede jeden z nejlepších fotbalistů světa bývalý internacional a vzácný host Sparty - Slavista Josef Bican.

Ve 12 hod. se utkají rezervy obou mužstev. Manager Kop bude mít rovněž určité potíže se sestavou. Stále na dovolené je Pleticha. Kuraitis je zraněn a jeho účast je nejistá. Reserva Sparty však chce dokázat, že její zakolísání v zápase proti Rams bylo náhodné a že to myslí se znovuzískáním titulu vážně.

Chocim teď do hospody pěšky.

abych měl trochu pohybu

Vítáme Vás !

Naše mlýnské kolo je radostné a barevné. Sedí v něm čtyři jedenáctky sportovců za vedení kapitánů - krále kopané, Josefa Bicana, krále hokeje, Josefa Malečka a významných sportovních pracovníků Jardy Fajkuse z Chicaga, Karla Fišera a Jardy Chadimy z Clevelandu.

Je nám ctí, že v našem středu zasedají sportovci nejvyšších kalibrů, jejichž jména budou zanešena zlatým písmem do československých sportovních kronik.

Všeobecně, sportovci musejí mít v sobě hodně vůle, kázně a něco tvrdosti. Dovedou však přivonět ke květům porozumění, dobrosrdečnosti něhy. Přímost charakteru vedla Pepu Malečka k úspěšným metám v tenise a v hokeji a Josefa Bicana k špičkovým výkonům ve světové kopané. Já jako Slávista musím pokorně říci, že náš milý host z Československa patří nejen jednomu československému klubu, ale že patří nám všem. To patří i našemu bratru v exilu, Pepovi.

Vítáme Vás co nejsrdečněji, bratři Josefové a Jarouši a přejeme Vám jen to nejkrásnější - hodně slunné pohody a zdravíčka. Bratr Karel Fišer má narozeniny. Mnogaja ljeta, Karle. Máme Tě rádi a vážíme si Tvého přátelství i pohostinství.

Bratr Zdeněk Pražák, osvědčený sportovní harcovník a redaktor nám oznámil, že jsme loňského roku nepopřáli hokejistovi a motocyklovému závodníkovi, br. Lubovi Hromádkovi k padesátce. Byli jsme přesvědčeni, že Lubovi bude padesát až letos. Omlouváme se a víme, že naše upřímné přání přijme i dnes. Hodně zdravíčka a úspěchů, Lubo!

Váš Přemek Kocian a celá odbočka čs. sportovců v Clevelandu.

Pokračování ze strany 9

Konkrétnější a podrobnější údaje o způsobech řešení lidu na Slovensku máme pouze asi z posledních tří století. Srovnáme-li dosud známý materiál o domácích způsobech řešení rolnického obyvatelstva s recepturami městského felčarů z 16. a 18. století, musíme

ESPERANTU JE 90 LET

Před 90 roky, v létě 1887, se objevila ve Varšavě na knižním trhu první učebnice esperanta. Její autor, mladý oční lékař dr. Ludvík Lazar Zamenhof /1859 až 1917/ jí vydal - když předtím dva roky marně hledal nakladatele - vlastním nákladem z věna své snoubenky Kláry Silbernikové pod pseudonymem Doktoro Esperanto, to zn. DOUFALJÍČÍ. Tento pseudonym později přešel na celý jeho výtvar. Ještě téhož roku vydal dr. Zamenhof také německý a francouzský překlad své první brožury. Doufal, že jazyk, na jehož sestavení pracoval už od kvinty gymnasia získá v krátké době deset milionů stoupenců. V tom se bolestně zklamal. Esperanto se v prvních letech po uveřejnění širilo velice pomalu a autor musel přinášet velké osobní i finanční oběti, aby uvedl svůj jazyk ve známost.

Esperanto v době svého uveřejnění bylo značným pokrokem proti volapuku, který se od roku 1880 přes svoji umělost a primitivnost šířil podstatně rychleji. Jeho autorem byl polyglot Johann J. Schleyer z Kostnice u Bodamského jezera, který dovedl své světoreči udělat reklamu. Přesto esperanto postupně volapuk zatlačovalo, zejména když esperanto ve Francii začal obratně propagovat markýz Louis de Beaufront. Ve Francii v Boulogne sur Mer se konal v srpnu 1905 první kongres esperantistů, jehož se osobně zúčastnil dr. Zamenhof s chotí a kde v zahajovacím proslovu vzpomněl také zásluh J. Schleyera o mezinárodní dorozumivací jazyk.

Esperanto se v dalších letech obětavostí svých stoupenců, vyznavaců jeho vnitřní ideje o sbratření lidstva, postupně šířilo v Evropě i mimo Evropu. V ČSR byl první esperantský spolek - vůbec první na území bývalého Rakousko-Uherska - založen r. 1901 J. Kajssem a redaktorem Karlem Pelantem v Brně o rok později v Praze a teprve potom ve Vídni. První světová válka znemožnila normální styky mezi národy a tak zpomalila i šíření esperanta.

Vrcholu dosáhlo esperanto a hnací za jeho zavedení v letech 1920 až 1930. Dalo podnět k tomu, že se jak jednotliví badatelé, tak i odborné společnosti soustavně zabývaly otázkou mezinárodního jazykového dorozumívání, jejíž řešení se stávalo stále naléhavější.

I když moderní interlingvistika má k jazyku sestavenému dr. Zamenhofem četné výhrady, oceňuje nesporné zásluhy jeho a stoupenců esperanta o to, že dokázali možnost dorozumět se mezinárodním jazykem, že je možno do něho překládat i významná literární díla ba tvořit v něm i díla původní. Tak esperantisté spolu s idisty a akcidentalisty razili cestu modernímu, racionálnímu řešení v systému interlingua, tj. novém díle jazykovědců různých zemí.

SRDEČNÉ POZVÁNÍ NA PIKNIK

Neděle 11. září 1977, v "National Grove" zahrada č. 2, 29 ulice a Desplaines Ave. N. Riverside

Hudba J. Škacha

SDRUŽENÍ ČESKOSLOVENSKÝCH EXULANTŮ V CHICAGU